

Проект

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних операцій страховиків, що здійснюють страхування життя

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних операцій страховиків, що здійснюють страхування життя (далі – Методичні рекомендації) розроблені відповідно до Законів України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, „Про страхування”; Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України, затвердженого Указом Президента від 04.04.03 № 292; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів» від 17.08.02 №1211; Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні; Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (із змінами), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 21.12.99 за № 892/4185 та 893/4186; Методикою формування резервів із страхування життя, затвердженою розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України 27.01.04 р. за №24, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 16.02.04 р. за № 198/8797(далі – Методика); Правилами розміщення страхових резервів із страхування життя, затвердженими розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.11.04 р. №2875, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 22.12.04 р. за №1626/102259 (далі – Правила); а також інших нормативно-правових актів, які регламентують відносини, що виникають у сфері здійснення бухгалтерського обліку операцій страхової діяльності.

1. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації поширюються на фінансові установи, що є страховиками відповідно до Закону України „Про страхування” та які здійснюють страхування життя (далі – страховики).

1.2. Методичні рекомендації розроблені з метою забезпечення єдиного підходу до ведення страховиками бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

1.3. Облік господарських операцій страховиків здійснюється відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (далі – Інструкція) з урахуванням цих Методичних рекомендацій.

1.4. Для ведення бухгалтерського обліку страховики використовують План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (далі – План рахунків). Страховикам рекомендується доповнювати План рахунків новими субрахунками відповідно до цих Методичних рекомендацій (Додаток 1).

1.5. Методичні рекомендації покликані забезпечити достатній об'єм інформації, яка необхідна для формування звітності, що подається страховиками до спеціального уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

2. Облік операцій страхування та перестрахування

2.1. Облік розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами

Облік страхових платежів (страхових премій) (далі – страхові платежі) за договорами страхування здійснюється страховиками на рахунку 76 „Страхові платежі”.

До рахунку 76 рекомендується відкривати додатково субрахунок 761 «Страхові платежі за договорами страхування», а також рахунки третього та четвертого порядків, наведені в Додатку 1 до цих Методичних рекомендацій, що дозволяють здійснювати облік окремо за кожним видом страхування. Рекомендований перелік видів страхування наведений в Додатку 2 до Методичних рекомендацій. Перелік видів страхування встановлюється страховиками в обліковій політиці з урахуванням законодавства та ділової практики.

За кредитом рахунку 76 відображається збільшення в страховика страхових платежів, за дебетом – зменшення страхових платежів в разі змін умов договору або повернення страхових платежів страхувальнику в разі дострокового припинення дії договору страхування.

Сума страхових платежів, що обліковується за кредитом рахунку 76 залежить від тривалості договору страхування. Нарахування страхових платежів за довгостроковим договором рекомендується здійснюватися в тих періодах, коли вони належні до сплати згідно умов договору. Нарахування страхових платежів за короткостроковим договором рекомендується здійснюватися шляхом пропорційного визнання в періодах дії договору.

Договір страхування життя рекомендується вважати довгостроковим, якщо умови такого договору вказують на очікувану тривалість більше трьох років (до таких відомостей може належати дата закінчення договору, нефіксований період дії, тип договору (наприклад договір страхування довічної пенсії), або певні положення договору (наприклад, обов'язковість поновлення, неможливість односторонньої зміни умов або дострокового розірвання зі сторони страховика ті ін.);

Договір страхування життя рекомендується вважати короткостроковим, якщо умови такого договору вказують на очікувану тривалість менше трьох років (до таких відомостей може належати дата закінчення договору, фіксований період дії, тип договору (наприклад договір кредитного страхування життя, за умовами якого страхова сума призначається для оплати товару, придбаного в розстрочку у разі смерті покупця), або певні положення договору (наприклад, необов'язковість поновлення, можливість односторонньої зміни умов або дострокового розірвання зі сторони страховика ті ін..).

Щомісяця субрахунки рахунку 76 закриваються в кореспонденції з відповідними субрахунками за видами страхування субрахунку 703.01 „Результат зміни математичних резервів” рахунку 70 „Доходи від реалізації”.

Для обліку розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками, в розрізі фізичних та юридичних осіб, в тому числі через страхових посередників, за страховими платежами призначено відповідні субрахунки рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Облік розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками за страховими платежами рекомендується здійснювати із розмежуванням безпосередніх розрахунків зі страхувальниками та розрахунків, що здійснюються через страхових посередників.

На субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» аналітичний облік операцій ведеться в національній валюті України та валюті згідно з договором страхування.

Сума страхових платежів, що підлягають отриманню страховиком за договорами страхування, що набули чинності, відображається за дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з рахунком 76 «Страхові платежі».

Сума одержаних страхових платежів відображається за кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів.

Аналітичний облік розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами ведеться окремо за кожним страхувальником, страховим агентом, брокером, за кожним укладеним договором страхування.

У разі отримання страховиком авансових страхових платежів (платежів за договорами, що не набули чинності) їх облік рекомендується здійснювати на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними», рахунку третього порядку 681.02 «Розрахунки за авансовими страховими платежами», окремо за платежами, отриманими в національній та іноземній валюті. З набуттям договором чинності сплачені за ним авансові платежі списується в кореспонденції з кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Інформацію щодо страхових платежів, призначення яких потребує з'ясування, рекомендується відображати на субрахунку 681.01 «Розрахунки за нез'ясованими страховими платежами» окремо за платежами, отриманими в національній та іноземній валюті. У разі ідентифікації платежу його сума списується в кореспонденції з кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» в межах страхових платежів за договорами, що набули чинності, або з кредитом субрахунку 681.02 «Розрахунки за авансовими страховими платежами» в межах страхових платежів за договорами, що не набули чинності.

У разі повернення частини страхового платежу за договором страхування життя нарахування суми, що має бути повернена страхувальнику, рекомендується здійснювати за кредитом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Виплата страхувальнику частини страхових платежів відображається за дебетом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредитом рахунків грошових коштів.

У разі дострокового припинення дії договору страхування життя нарахування викупної суми, що має бути повернена страхувальнику, рекомендується здійснювати по аналогії з виплатою страхових сум (див. пункт 2.4) за дебетом відповідного субрахунку рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» та кредитом субрахунку 904.02 «Виплата викупних сум за договорами страхування» рахунку 904 «Страхові виплати». Виплата страхувальнику викупної суми відображається за дебетом субрахунку 904.02 «Виплата викупних сум за договорами страхування» та кредитом рахунків грошових коштів.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування страхових платежів за договором страхування, що набув чинності	361 362	761
2.	Отримання нарахованого страхового платежу	30 31	361 362
3.	Отримання нез'ясованого страхового платежу	30 31	681

4.	Отримання авансового страхового платежу	30 31	681
5.	Ідентифікація нез'ясованого страхового платежу	681	361 362 681
6.	Списання суми страхових платежів, нарахованих за чинними договорами страхування, на дохід від реалізації страхових послуг	761	703
7.	Нарахування до повернення страхувальнику частини страхових платежів	761	361 362
8.	Виплата страхувальнику частини страхових платежів	361 362	30 31
<i>Дострокове припинення дії договору страхування</i>			
9.	Нарахування до повернення страхувальнику викупної суми	904	685
10.	Виплата страхувальнику викупної суми	685	30 31

2.2. Облік розрахунків зі страховими посередниками за страховими платежами та комісійною винагородою

2.2.1. Облік розрахунків зі страховими посередниками за страховими платежами та комісійною винагородою та інших аквізичієних витрат

Облік розрахунків за страховими платежами, отриманими (нарахованими) за договорами страхування, укладеними за участю страхових посередників, здійснюється на відповідних відокремлених субрахунках рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», наведених у Додатку 1, призначених для окремого обліку розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками – фізичними та юридичними особами через страхових брокерів та агентів – юридичних осіб і страхових агентів – фізичних осіб з їх наступним обліком на відокремлених субрахунках рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Аналітичний облік розрахунків за страховими платежами ведеться окремо за кожним брокером чи агентом за кожним укладеним договором.

Відображення в обліку розрахунків зі страховими агентами за комісійною винагородою здійснюється відповідно до характеру правових взаємовідносин страховика і страхового агента.

Нарахування сум змінної частини заробітної плати штатним працівникам страховика, що займаються збутом, рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

Нарахування сум комісійної винагороди страховим агентам – фізичним особам за угодами цивільно-правового характеру рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунків 685.07.2 «Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – фізичними особами» та 685.07.4 «Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – фізичними особами» або кредитом відповідного субрахунку 551 «Довгострокова частина аквізичієних витрат».

Нарахування сум комісійної винагороди страховим агентам – юридичним особам рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунків 685.07.1 «Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – юридичними особами» та 685.07.3 «Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими аге-

нтами – юридичними особами або кредитом відповідного субрахунку 551 «Довгострокова частина аквізаційних витрат».

Облік комісійної винагороди, що нараховується страховим агентам за укладання нових договорів страхування та інші аквізаційні витрати, що виникають в поточному періоді рекомендується здійснювати наступним чином:

якщо зобов'язання страховика не є фіксованими (розмір зобов'язань залежить від виконання страхувальником умов договору), то такі зобов'язання визнаються лише в тій частині, яка припадає на поточний період за умови наявності ознак, що вказують на виконання страхувальником умов договору (наприклад, вчасна сплата страхових внесків) шляхом обліку за дебетом рахунку 93 «Витрати на збут» та кредитом субрахунку 685.07 «Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами» або рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам»;

якщо зобов'язання страховика є фіксованими (розмір зобов'язань не залежить від виконання страхувальником умов договору), то такі зобов'язання обліковуються в залежності від строку, протягом якого страховик здійснює страхову діяльність;

якщо страховик здійснює страхову діяльність менше 10 років, то поточна частина таких зобов'язань списуються в поточному періоді шляхом обліку за дебетом рахунку 93 «Витрати на збут» та кредитом субрахунку 685.07 «Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами» або рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Якщо зобов'язання будуть погашені в наступних облікових періодах, то їх частина, яка припадає на ці періоди дисконтується і обліковується за дебетом відповідного субрахунку 39 «Витрати майбутніх періодів» та кредитом відповідного субрахунку 551 «Довгострокова частина аквізаційних витрат»;

якщо страховик здійснює страхову діяльність більше 10 років, то такі зобов'язання відносяться на витрати поточного періоду в повному обсязі незалежно від періоду фактичного їх погашення шляхом обліку за дебетом відповідного субрахунку рахунку 93 «Витрати на збут» та кредитом відповідного субрахунку рахунку 685.07 «Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами» або рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам». Якщо зобов'язання будуть погашені в наступних облікових періодах, то їх частина, яка припадає на ці періоди дисконтується і обліковується за кредитом відповідного субрахунку 551 «Довгострокова частина аквізаційних витрат».

Виплата комісійної винагороди страховим агентам здійснюється за дебетом рахунків обліку розрахунків зі страховими агентами та кредитом рахунків обліку грошових коштів.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків зі страховими посередниками за страховими платежами та комісійною винагородою, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування сум страхових платежів, належних до отримання у поточному місяці через страхових посередників	361	761
		362	
		685	361 362
2.	Надходження страхових платежів від страхувальників через страхових посередників	30	685
		31	
3.	Віднесення отриманих страхових платежів на договори, укладені за участю страхових посередників	685	361
			362

4.	Нарахування змінної частини заробітної плати штатним працівникам страховика, що займаються збутом	932	66 551
5.	Нарахування сум комісійної винагороди страховим агентам	391 932 935	685
6.	Виплата комісійної винагороди страховим агентам	685	30 31

2.2.2. Приклади здійснення кореспонденції рахунків страховиком

Приклад 1

01.01.2009 Страховий агент – фізична особа укладає від імені і на користь Страховика договір страхування життя зі строком дії з 01.01.2009 до 31.12.2011. Згідно договору страхування життя загальна сума страхових платежів становить 3.000 грн. з рівномірною виплатою 01.01 кожного року дії договору. Згідно агентського договору комісійна винагорода становить 24% річного страхового платежу, з рівномірною виплатою 31.12.2009, 31.12.2010, 31.12.2011. Страховик зобов'язаний сплатити агенту комісійну винагороду в повному обсязі за умови отримання першого платежу від страхувальника. Середньозважена вартість капіталу Страховика становить 12%. Страховик здійснює страхову діяльність 2 роки.

Дисконтована вартість комісійних зобов'язань розраховується за формулою:

$$ДВКЗ = \sum \frac{НВД}{(1+i)^P}, \text{ де}$$

ДВКЗ - дисконтована комісійних зобов'язань

НВД - номінальна вартість комісійних зобов'язань

i – середньозважена відсоткова ставка, під яку Страховик залучає капітал

P – кількість періодів до сплати комісійних зобов'язань

01.07.2009 - згідно укладеного договору Страховик нараховує і отримує перший страховий платіж:

1.	Дт 361.01.3	1,000грн.	Кт 761	1,000грн.
2.	Дт 685.01.5	1,000грн.	Кт 361.01.3	1,000грн.
3.	Дт 311	1,000грн.	Кт 685.01.5	1,000грн.

01.07.2009 - згідно укладеного договору Страховик нараховує зобов'язання перед Страховим агентом:

4.	Дт 932.02	80грн.	Кт 685.07.2	240грн.
	Дт 391.01	160грн.		

01.01.2009 - згідно укладеного договору Страховик нараховує довгострокове зобов'язання перед Страховим агентом і відображає дохід від відстрочки платежу комісійної винагороди:

$$\text{ДВКЗ}_{01.01.09} = \frac{80}{(1+0.12)^2} + \frac{80}{(1+0.12)^1} = 135$$

5. Дт 685.07.2 160грн. Кт 551.01 135грн.
Кт 733.04 25грн.

31.12.2009 - Страховик перекласифіковує частину довгострокових зобов'язань перед Страховим агентом і відображає збитки від відстрочки платежу комісійної винагороди:

$$\text{ДВКЗ}_{31.12.09} = \frac{80}{(1+0.12)^1} = 71 \quad \begin{aligned} \text{Дт } 551.01_{31.12.2009} &= 135 - 71 = 64 \\ \text{Дт } 952.04_{2009} &= 80 - 64 = 16 \end{aligned}$$

6. Дт 551.01 64грн. Кт 685.07.2 80грн.
Дт 952.04 16грн.

31.12.2009 - згідно укладеного договору Страховик виплачує поточну частину довгострокових зобов'язань перед Страховим агентом:

7. Дт 685.07.2 80грн. Кт 311 80 грн.

01.01.2010 - Страховик перекласифікує довгострокове зобов'язання перед Страховим агентом в витрати поточного періоду:

8. Дт 932.02 80грн. Кт 391.04 80грн.

31.12.2010 - Страховик перекласифіковує частину довгострокових зобов'язань перед Страховим агентом і відображає збитки від відстрочки платежу комісійної винагороди:

$$\text{ДВКЗ}_{31.12.10} = \frac{80}{(1+0.12)^0} = 80 \quad \begin{aligned} \text{Дт } 551.01_{31.12.2010} &= 80 - 80 = 0 \\ \text{Дт } 952.04_{2010} &= 80 - 71 = 9 \end{aligned}$$

9. Дт 551.01 71грн. Кт 685.07.2 80грн.
Дт 952.04 9грн.

31.12.2010 - згідно укладеного договору Страховик виплачує поточну частину довгострокових зобов'язань перед Страховим агентом:

10. Дт 685.07.2 80грн. Кт 311 80 грн.

01.01.2011 - Страховик перекласифікує довгострокове зобов'язання перед Страховим агентом в витрати поточного періоду:

11. Дт 932.02 80грн. Кт 391.04 80грн.

31.12.2011 - згідно укладеного договору Страховик виплачує поточну частину довгострокових зобов'язань перед Страховим агентом:

12. Дт 685.07.2 80грн. Кт 311 80 грн.

2.3. Облік операцій перестраховання

2.3.1. Облік операцій страховика, що отримує в перестраховання ризик виконання частини зобов'язань іншого страховика

Облік страхових платежів, отриманих за договорами перестраховання, здійснюється страховиком на рахунку 76 «Страхові платежі».

До рахунку 76 рекомендується відкривати додатково субрахунок 762 «Страхові платежі за договорами перестраховання».

Облік розрахунків із перестраховальниками за частками страхових платежів, належних страховику (перестраховику) за договорами перестраховання, рекомендується здійснювати на субрахунках 361.03 «Розрахунки за перестраховими платежами з вітчизняними перестраховальниками» та 362.03 «Розрахунки за перестраховими платежами з іноземними перестраховальниками» рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» з розмежуванням безпосередніх розрахунків із перестраховальниками та розрахунків, що здійснюються за посередництвом перестрахових брокерів (Додаток 1).

За дебетом субрахунків 361.03 та 362.03 відображається нарахування часток страхових платежів, належних до сплати перестраховальником (перестраховим брокером) за договорами перестраховання, у кореспонденції з кредитом рахунку 76 «Страхові платежі», субрахунку 762 «Страхові платежі за договорами перестраховання».

За кредитом субрахунків 361.03 та 362.03 обліковуються суми надходжень часток платежів від перестраховальників (перестрахових брокерів) у кореспонденції з дебетом рахунків грошових коштів.

У разі дострокового припинення дії договору перестраховання нарахування суми страхових платежів, що належить до повернення перестраховальнику (перестраховому брокеру), рекомендується здійснювати за кредитом субрахунків 361.03 та 362.03 рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». Виплата перестраховальнику (перестраховому брокеру) розрахованої суми страхових платежів відображається за дебетом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Розмір і порядок розрахунку сум, належних до виплати перестраховальнику у разі дострокового припинення дії договору перестраховання визначається договором.

Розрахунки з перестраховальниками за комісійною винагородою, належною їм за передачу ризику виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальником у перестраховання іншому страховику, рекомендується обліковувати на рахунку 68 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», субрахунку 685.09 «Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховальниками» з розмежуванням розрахунків безпосередньо з вітчизняними та іноземними перестраховальниками, а також розрахунків за посередництвом перестрахових брокерів.

За кредитом відповідного субрахунку 685.09 відображаються суми нарахованої комісійної винагороди перестраховальнику за передачу ризику виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальником у перестраховання в кореспонденції з рахунком 93 «Витрати на збут», субрахунком 935.03 «Комісійна винагорода перестраховальникам» окремо щодо вітчизняних та іноземних перестраховальників.

За дебетом відповідного субрахунку 685.09 відображається виплата нарахованої комісійної винагороди в кореспонденції з рахунком 31 «Рахунки в банках».

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку перестраховиком операцій перестраховання, наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування страхових платежів, належних до сплати перестраховальником (перестраховим брокером) за договором перестраховання	361	762
		362	
2.	Надходження страхових платежів від перестраховальника (перестрахового брокера)	31	361
			362
3.	Нарахування комісійної винагороди перестраховальнику за передачу ризику виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальником у перестраховання іншому страховику на підставі договору перестраховання	935	685
4.	Виплата комісійної винагороди перестраховальнику	685	31
5.	Зменшення суми страхового платежу, належного до отримання від перестраховальника, на величину нарахованої йому комісійної винагороди		361
		685	362
Дострокове припинення дії договору перестраховання			
6.	Нарахування до повернення страхових платежів за період, що залишився до закінчення дії договору перестраховання	762	361
			362
7.	Виплата перестраховальнику нарахованих до повернення страхових платежів	361	31
		362	

2.3.2. Облік операцій страховика, що передає ризик виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальником у перестраховання іншому страховику

Облік розрахунків зі страховиками, яким передано ризики виконання частини зобов'язань перед страхувальниками у перестраховання (перестраховиками), за належними їм частками страхових платежів рекомендується здійснювати за допомогою рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» у розрізі субрахунків, наведених у Додатку 1, з відокремленням вітчизняних та іноземних перестраховиків, а також безпосередніх розрахунків із перестраховиками та розрахунків, що здійснюються за посередництвом перестрахових брокерів.

Нарахування належних перестраховику часток страхових платежів за ризиками, переданими в перестраховання, відображається за кредитом рахунків 631.01 «Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами» та 632.01 «Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами» у кореспонденції з дебетом субрахунку 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Виплата нарахованих перестраховику часток страхових платежів обліковується за дебетом рахунків 631.01 та 632.01 у кореспонденції з кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Інформація про частки страхових платежів, передані перестраховикам за договорами перестраховання, узагальнюється страховиком, що передав ризик виконання частини своїх зобов'язань у перестраховання, на субрахунку 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації» за окремими видами страхування (Додаток 1).

У разі дострокового припинення договору перестраховання страхові платежі, належні до повернення перестраховиком у сумі, розрахованій виходячи з умов дострокового припинення договору перестраховання, відображаються за дебетом рахунків 631.01 «Розрахунки з вітчизняними

перестраховиками за страховими платежами» та 632.01 «Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами» та кредитом рахунку 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації» за окремими видами страхування (Додаток 1).

За дебетом субрахунку 705 відображаються суми частин страхових платежів, що належать перестраховикам у звітному періоді за договорами перестраховання, за кредитом – частини страхових платежів, що повертаються перестраховиками в разі дострокового припинення дії договору перестраховання.

Аналітичний облік частин страхових платежів, переданих у перестраховання, здійснюється окремо за кожним перестраховиком та перестраховим брокером, за кожним договором перестраховання.

У кінці місяця сальдо рахунку 705 «Перестраховання» (у разі його виникнення) списується в кореспонденції із субрахунком 703.01 «Результат зміни математичних резервів», збільшуючи або зменшуючи суму доходу страховика від страхової діяльності.

Надходження від перестраховика нарахованої до повернення суми страхових платежів зазначається за кредитом рахунків 631.01 та 632.01 у кореспонденції з дебетом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Комісійну винагороду, належну до отримання перестраховальником за передачу в перестраховання ризику виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальниками, рекомендується обліковувати за кредитом субрахунку 719.02 «Комісійна винагорода за перестраховання» рахунку 71 «Інший операційний дохід» та дебетом субрахунку 377.02 «Розрахунки з перестраховиками за комісійною винагородою» рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» окремо по вітчизняних та іноземних перестраховиках, а також з розмежуванням розрахунків, що здійснюються безпосередньо з перестраховиками, та розрахунків за посередництвом перестрахових брокерів, із застосуванням рахунків четвертого порядку, наведених у Додатку 1.

За кредитом субрахунку 377.02 відображається отримання перестраховальником належної йому комісійної винагороди в кореспонденції з рахунком 31 «Рахунки в банках».

Нарахування комісійної винагороди перестраховому брокеру за надані послуги щодо передачі ризиків у перестраховання страховику (перестраховальнику) рекомендується здійснювати окремо щодо вітчизняних та іноземних перестрахових брокерів за кредитом субрахунків 685.08 «Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховими брокерами» рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями» та дебетом субрахунку 935.04 «Комісійна винагорода перестраховим брокерам» рахунку 93 «Витрати на збут».

Виплата комісійної винагороди перестраховому брокеру відображається за дебетом рахунку 685.08.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку перестраховальником операцій перестраховання, наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування частини страхових платежів, належної до сплати перестраховику за договором перестраховання	705	631 632
2.	Нарахування частини страхових платежів, належної до сплати через перестрахового брокера	705	631 632

3.	Виплата перестраховику належної йому частини страхових платежів	631 632	31
4.	Виплата перестраховому брокеру належної йому частини страхових платежів	631 632	31
5.	Нарахування до сплати перестраховиком комісійної винагороди за передачу ризиків у перестраховування на підставі договору	377	719
6.	Надходження комісійної винагороди від перестраховика	31	377
7.	Утримання комісійної винагороди із суми страхового платежу, належної до виплати перестраховику	631 632	377
8.	Нарахування комісійної винагороди перестраховому брокеру	935	685
9.	Виплата комісійної винагороди перестраховому брокеру	685	31
10.	Нарахування до повернення перестраховиком (перестраховим брокером) страхових платежів у разі дострокового припинення дії договору перестраховування	631 632	705
11.	Надходження суми страхових платежів, належних до отримання від перестраховика (перестрахового брокера) у разі дострокового припинення дії договору перестраховування	31	631 632
12.	Списання в кінці місяця дебетового сальдо субрахунку 705 на зменшення суми доходу від страхової діяльності	703	705
13.	Списання в кінці місяця кредитового сальдо субрахунку 705 на збільшення суми доходу від страхової діяльності	705	703

2.4. Облік розрахунків за страховими та перестраховими виплатами

Узагальнення інформації про виплату страхових сум за умовами договору страхування (перестраховування) при настанні страхового випадку здійснюється страховиками на рахунку 90 „Собівартість реалізації”, субрахунку 904 „Страхові виплати”.

До субрахунку 904 рекомендується відкривати такі рахунки третього порядку:

904.01 „Виплата страхових сум за договорами страхування”

904.03 „Виплата страхових сум за договорами перестраховування”

З метою обліку страхових виплат окремо за кожним видом страхування рекомендується відкривати рахунки третього та четвертого порядків, наведені в Додатку 1.

За дебетом рахунку 904 „Страхові виплати” відображаються суми страхових виплат, належні до сплати страхувальникам (перестраховувальникам) за результатами настання страхових випадків відповідно до договорів страхування (перестраховування), за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 „Фінансові результати”.

Для обліку розрахунків зі страхувальниками за страховими виплатами рекомендується використовувати рахунок 68 „Розрахунки за іншими операціями”, субрахунок 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” із застосуванням таких рахунків третього порядку:

685.01 „Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами”;

685.02 „Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами”.

У межах зазначених рахунків окремо обліковуються розрахунки зі страхувальниками безпосередньо та через страхових агентів, страхових брокерів, а також розрахунки шляхом оплати това-

рів (робіт, послуг) третіх осіб (юридичних або фізичних), із використанням рахунків четвертого порядку, наведених у Додатку 1.

Нарахування сум, належних до виплати страхувальнику в результаті настання страхового випадку, здійснюється за кредитом відповідних субрахунків рахунку 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” та дебетом субрахунку 904.01 „Страхові виплати за договорами страхування” рахунку 90 „Собівартість реалізації”.

Розрахунки з перестраховальниками за належними їм виплатами згідно з договорами пере-страхування в разі настання страхового випадку рекомендується здійснювати на субрахунку 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” з відкриттям таких рахунків третього порядку:

685.05 „Розрахунки за перестраховими виплатами з вітчизняними перестраховальниками”;
685.06 „Розрахунки за перестраховими виплатами з іноземними перестраховальниками”.

Облік на зазначених рахунках здійснюється в розрізі розрахунків безпосередньо з перестраховальниками та розрахунків через перестрахових брокерів за допомогою рахунків четвертого порядку, наведених у Додатку 1.

Нарахування сум страхових виплат, належних до сплати перестраховальнику, здійснюється за кредитом рахунків 685.05 і 685.06 та дебетом рахунку 904.02 „Страхові виплати за договорами перестрахування”.

Облік розрахунків із перестраховиками щодо їхньої частини в страхових виплатах за договорами перестрахування при настанні страхового випадку рекомендується здійснювати на рахунку 37 „Розрахунки з різними дебіторами”, субрахунку 377.01 „Розрахунки з перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах”. Окремо обліковуються розрахунки безпосередньо з вітчизняними та іноземними перестраховиками, а також розрахунки за посередництвом перестрахових брокерів.

Нарахування суми, належної до отримання від перестраховика, здійснюється за дебетом субрахунку 377.01 „Розрахунки з перестраховиками щодо їхньої частки в страхових виплатах” та кредитом субрахунку 703.03 „Частки страхових виплат, належні до сплати перестраховиками” рахунку 70 „Доходи від реалізації”.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків за страховими та перестраховими виплатами, наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування суми страхових виплат страхувальнику за договором страхування в межах страхової суми при настанні страхового випадку	904	685
2.	Нарахування суми страхових виплат, належної до сплати перестраховальнику за договором перестрахування при настанні страхового випадку	904	685
3.	Перерахування (сплата) страхових виплат страхувальнику (перестраховальнику)	685	30 31
4.	Нарахування до сплати перестраховиком відповідної частки у виплатах страхових сум (страхових відшкодувань) за договором перестрахування	377	703
5.	Отримання нарахованої суми від перестраховальника	31	377

3. Облік формування та розміщення резервів із страхування життя

3.1. Облік формування резервів із страхування життя

Для забезпечення страхових зобов'язань із страхування життя страховики формують окремі резерви за рахунок надходження страхових платежів і доходів від інвестування коштів сформованих резервів за цими видами страхування.

Страховики зобов'язані створювати і вести облік резервів із страхування життя відповідно до законодавства.

Відображення у фінансовій звітності обсягів резервів із страхування життя здійснюється відповідно до вимог статті 45.1 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 „Баланс”, згідно з якими підприємства, які відповідно до законодавства є страховиками, у вписуваному рядку 415 наводять суму страхових резервів, а у вписуваному рядку 416 наводять у дужках суму часток перестраховиків у страхових резервах, різниця між якими включається до підсумку розділу II „Забезпечення наступних витрат і платежів” пасиву окремого балансу.

Для узагальнення страховиками інформації про рух коштів резервів із страхування життя Планом рахунків передбачено рахунок 49 «Страхові резерви», який ведеться в розрізі таких субрахунків:

492 "Резерви із страхування життя";

494 "Частка перестраховиків у резервах із страхування життя";

496 "Результат зміни резервів із страхування життя";

Суми резервів із страхування життя та часток перестраховиків у цих резервах станом на кожен день відображаються на субрахунках з урахуванням структури страхового платежу, визначеної правилами (договором) страхування при розрахунку тарифної ставки.

3.1.1. Станом на кінець першого дня поточного облікового періоду:

Обчислена станом на кінець першого дня поточного періоду сума резервів із страхування життя відображається за кредитом субрахунків обліку резервів із страхування життя і дебетом субрахунків обліку результатів змін цих резервів із страхування життя.

За дебетом субрахунків обліку резервів із страхування життя відображається сума резервів із страхування життя станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду (минулої розрахункової дати) в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін резервів із страхування життя. У разі, якщо діяльність страховика починається з першого дня поточного облікового періоду, зазначена сума резервів із страхування життя відображається станом на початок першого дня поточного облікового періоду.

Обчислена станом на кінець першого дня поточного облікового періоду сума частин перестраховиків у резервах із страхування життя відображається за дебетом субрахунків обліку частин перестраховиків у резервах із страхування життя і кредитом субрахунків обліку результатів змін цих резервів із страхування життя.

За кредитом субрахунків обліку частин перестраховиків у резервах із страхування життя відображається сума частин перестраховиків у резервах із страхування життя станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду (минулої розрахункової дати) в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін цих резервів із страхування життя.

У разі, якщо страхова діяльність страховика починається в середині поточного облікового періоду, першим днем поточного облікового періоду є день початку такої діяльності.

3.1.2. Станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду:

Обчислена станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду сума резервів із страхування життя відображається за кредитом субрахунків обліку резервів із страхування життя і дебетом субрахунків обліку результатів змін цих резервів із страхування життя способом сторно на величину суми резервів із страхування життя станом на кінець попереднього дня поточного облікового періоду та одночасного зазначення суми резервів із страхування життя станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду.

Обчислена станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду сума частин перестраховиків у резервах із страхування життя відображається за дебетом субрахунків обліку часток перестраховиків у резервах із страхування життя і кредитом субрахунків обліку результатів змін цих резервів із страхування життя способом сторно на величину суми часток перестраховиків у резервах із страхування життя станом на кінець попереднього дня звітнього облікового періоду та одночасного зазначення суми частин перестраховиків у резервах із страхування життя станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду.

Щомісяця сальдо субрахунків обліку результатів змін резервів із страхування життя списується в порядку закриття в кореспонденції з кредитом відповідних субрахунків рахунку 719.04 «Результат зміни резервів із страхування життя» рахунку 71 «Інший операційний дохід», або дебетом відповідних субрахунків рахунку третього порядку 949.04 «Відрахування в страхові резерви із страхування життя» субрахунку 949 „Інші витрати операційної діяльності” рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Таблиця 6

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Відображення обчисленої станом на кінець першого дня поточного облікового періоду суми резерву із страхування життя	496	492
2.	Відображення обчисленої станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду суми резерву із страхування життя	492	496
3.	Відображення обчисленої станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду суми резерву із страхування життя способом сторно на величину суми на кінець попереднього дня та одночасного зазначення суми на кінець поточного дня	496	492
4.	Відображення обчисленої станом на кінець першого дня поточного облікового періоду частки перестраховиків у складі резерву із страхування життя	494	496
5.	Відображення обчисленої станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду частки перестраховиків у складі резерву із страхування життя способом сторно на величину суми на кінець попереднього дня та одночасного зазначення суми на кінець поточного дня	494	496
6.	Списання кредитового сальдо субрахунків обліку результатів змін резервів із страхування життя на інші доходи від операційної діяльності	496	719
7.	Списання дебетового сальдо субрахунків обліку результатів змін резервів із страхування життя на інші витрати операційної діяльності	949	496

3.2. Облік активів страховика

Окремі категорії дозволених активів для представлення обсягів резервів із страхування життя та їх граничні значення визначені законодавством. Страховикам рекомендується розділяти на відповідних субрахунках активи, що використовуються для представлення обсягів резервів із страхування життя та інші активи.

Розрахунок граничної величини представлення резервів із страхування життя окремими категоріями дозволених активів у відповідній валюті на певну дату здійснюється шляхом додавання розрахованої у цій валюті величини окремої категорії дозволених активів, що дорівнює граничній частині (у відсотках) загальної суми резервів із страхування життя.

3.2.1 Грошові кошти на поточному рахунку

Страхові резерви утворюються в тих валютах, в яких страховики несуть відповідальність за своїми страховими зобов'язаннями, тому представлення цих резервів здійснюється коштами на поточних рахунках страховика, які обліковуються на субрахунках 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» рахунку 31 «Рахунки в банках».

3.2.2 Банківські вклади (депозити) та валютні вкладення згідно з валютою страхування

Бухгалтерський облік валютних вкладень та банківських депозитів (деPOSITНИХ сертифікатів) строком до 1 року та поточної частини депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року здійснюється на рахунку 35 «Поточні інвестиції», субрахунку 351 «Еквіваленти грошових коштів» у розрізі рахунків третього порядку:

351.01 «Еквіваленти грошових коштів у національній валюті»;

351.02 «Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року, ведеться на рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», субрахунку 184 «Інші необоротні активи» у розрізі рахунків третього порядку:

184.01 «Довгострокові вклади в національній валюті»;

184.02 «Довгострокові вклади в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року, що розміщуються під відсоток, нижчий ніж пропонується на ринку з урахуванням ризикової стратегії страховика слід відображати в обліку по дисконтованій сумі. Факторами, що вказуються на необхідність дисконтування є розміщення під відсоток, нижчий за рівень інфляції тієї валюти, в якій відбувається вкладення або значна різниця (більше 5 процентних пунктів) між відсотком, за яким відбувається розміщення, та середньозваженим відсотком розміщення інших банківських вкладів страховика у відповідній валюті. Дисконтування не здійснюється, якщо різниця між номінальною сумою депозитних коштів та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5 % номінальної суми). Різниця між номінальною і поточною (дисконтованою) сумою банківських вкладів списується на дебет субрахунку 952 «Інші фінансові витрати» рахунку 95 «Фінансові витрати» у розрізі рахунків третього порядку:

952.01 «Збитки від розміщення банківських вкладів в національній валюті»;

952.02 «Збитки від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті».

В наступному обліковому періоді амортизація дисконту розраховується на основі методу ефективної ставки відсотка за мінусом сплачених процентів і обліковується за дебетом відповідних субрахунків рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» та кредитом субрахунку 733 «Інші доходи від фінансових операцій» рахунку 73 «Інші фінансові доходи» у розрізі рахунків третього порядку:

733.01 «Доходи від розміщення банківських вкладів в національній валюті»;

733.02 «Доходи від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, стосовно яких є факти щодо неповного та / або невчасного виконання банком договірних зобов'язань (наприклад, введення тимчасової адміністрації, не виплата процентів і т.д.), ведеться на субрахунку 377.04 «Банківські вклади, що мають ознаки знецінення» рахунку 377 «Розрахунки з різними дебіторами», у розрізі рахунків третього порядку:

377.04.1 «Банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення»;

377.04.2 «Банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення».

На банківські вклади, що мають ознаки знецінення, по кредиту нараховується резерв сумнівних боргів на відповідні субрахунки четвертого порядку рахунку 381 «Резерв сумнівних боргів на банківські вклади, що мають ознаки знецінення», наведених у Додатку 1 в кореспонденції з дебетом відповідних субрахунків четвертого порядку рахунку 972 «Втрати від зменшення корисності активів», наведених у Додатку 1. Рекомендований обсяг резерву сумнівних боргів має становити не менше ніж 25% банківських вкладів, що мають ознаки знецінення у відповідній валюті на певну дату. Методика та порядок розрахунку резерву сумнівних боргів встановлюється страховиками в обліковій політиці.

3.2.3 Нерухоме майно

Інформація щодо нерухомого майна обліковується страховиком на відповідних субрахунках рахунку 10 «Основні засоби». Інвестиційне нерухоме майно (інвестиційна нерухомість), що приймається для представлення резервів із страхування життя, обліковується за справедливою вартістю.

3.2.4 Акції, облігації, іпотечні сертифікати, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України

Формування в бухгалтерському обліку інформації про цінні папери здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000р. № 91, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.05.2000р. за № 284/4505 (далі – П(С)БО 12), а також Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001р. № 559, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.12.2001р. за № 1050/6241 (далі – П(С)БО 13) та інших нормативно-правових актів.

Ведення бухгалтерського обліку довгострокових вкладень у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутний капітал інших вітчизняних та іноземних підприємств здійснюється за допомогою відповідних субрахунків рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Аналітичний облік довгострокових фінансових вкладень ведеться за видами фінансових інвестицій та об'єктами інвестування.

Облік короткострокових високоліквідних фінансових інвестицій, що відповідають визначенню еквівалентів грошових коштів, та інших поточних фінансових інвестицій здійснюється на відповідних субрахунках рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції», при цьому фінансові інвести-

ції на території України та за кордоном обліковуються окремо. Аналітичний облік ведеться за видами фінансових інвестицій.

Акції, облигації, іпотечні сертифікати, що відповідають вимогам розділу 3 Правил, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України, обліковуються за балансовою вартістю. Балансова вартість акцій, облигацій та інших фінансових інвестицій визначається відповідно до П(С)БО 12 та П(С)БО 13.

Напрями інвестиції в економіку України визначені постановою Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211.

Статтею 15 П(С)БО 13 передбачена можливість визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, або на дату укладення контракту, або на дату його виконання. Страховикам, що використовують фінансові активи для представлення коштів резервів із страхування життя, рекомендується використовувати метод визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, на дату виконання контракту.

Обраний метод визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, розкривається страховиком у примітках до фінансової звітності як складова частина облікової політики підприємства.

3.2.5 Права вимоги до перестраховиків

Права вимоги до перестраховиків визначаються як сума частин їхніх часток зобов'язань в резервах із страхування життя, що відображені на субрахунку 494 «Частка перестраховиків у резервах із страхування життя» рахунку 49 «Страхові резерви».

3.2.6 Банківські метали

Бухгалтерський облік банківських металів здійснюється страховиком за допомогою таких субрахунків:

314.01 «Поточні рахунки в банківських металах» (щодо поточних рахунків у банківських металах);

351.3 «Еквіваленти грошових коштів в банківських металах» (щодо вкладних (депозитних) рахунків у банківських металах строком до 1 року);

184.03 «Довгострокові вклади в банківських металах» (щодо вкладних (депозитних) рахунків у банківських металах строком більше 1 року).

Облік вкладів в банківських металах, стосовно яких є факти щодо неповного та / або невчасного виконання банком договірних зобов'язань (наприклад, введення тимчасової адміністрації, невивплата процентів і т.д.), ведеться на субрахунку 377.04.3 «Банківські вклади, що мають ознаки знецінення» рахунку 377 «Розрахунки з різними дебіторами».

На депозитні вклади у банківські метали, що мають ознаки знецінення, по кредиту нараховується резерв сумнівних боргів на субрахунок 381.03 «Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення» рахунку 381 «Резерв сумнівних боргів» в кореспонденції з дебетом субрахунку 972.03 «Втрати від знецінення банківських вкладів в банківських металах» 972 «Втрати від зменшення корисності активів. Рекомендований обсяг резерву сумнівних боргів має становити не менше ніж 25% банківських вкладів, що мають ознаки знецінення у відповідній валюті на певну дату. Методика та порядок розрахунку резерву сумнівних боргів встановлюється страховиками в обліковій політиці.

3.2.7 Кредити страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, у межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми

Ведення бухгалтерського обліку кредитів страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, строком на 1 рік або більш тривалий період здійснюється за допомогою субрахунку 184.04 «Довгострокові кредити страхувальникам-громадянам» рахунку 184 «Інші необоротні активи» в розрізі страхувальників.

Облік кредитів страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, строком на 1 рік або більш тривалий період, що надаються під відсоток, нижчий ніж середньозважена дохідність активів, що представляють резерви із страхування життя відображає в обліку по дисконтованій сумі. Дисконтування не здійснюється, якщо різниця між номінальною сумою довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5 % номінальної суми). Різниця між номінальною і поточною (дисконтованою) сумою довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам списується на дебет субрахунку 952.03 «Збитки від надання довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам» рахунку 95 «Фінансові витрати».

В наступному обліковому періоді амортизація дисконту розраховується на основі методу ефективної ставки відсотка за мінусом сплачених процентів і обліковується за дебетом субрахунку 184.04 «Довгострокові кредити страхувальникам-громадянам» рахунку та кредитом субрахунку 733.03 «Доходи від надання довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам».

Облік кредитів страхувальникам-громадянам, що уклали договори страхування життя, строком менше ніж 1 рік здійснюється на відповідних субрахунках рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» в розрізі страхувальників.

3.2.8 Готівка в касі

Готівка в касі страховика обліковується на рахунку 30 «Каса».

3.2.9 Приклади здійснення кореспонденції рахунків страховиком

Приклад 1

01.01.2009 Страховик розміщує в Банку депозит зі строком виплати 31.12.2011. Згідно договору сума депозиту становить 1.000 грн., відсоткова ставка – 5% річних, зі сплатою в кінці року. Середньозважений відсоток розміщення інших трьохрічних банківських вкладів Страховика становить 12%.

Дисконтована вартість депозиту розраховується за формулою:

$$ДВД = \frac{НВД}{(1+i)^П} + \sum \frac{\%Д}{(1+i)^П}, \text{ де}$$

ДВД - дисконтована вартість депозиту

НВД - номінальна вартість депозиту

i – ринкова відсоткова ставка річна

П – кількість періодів до повернення депозиту

%Д – процентний дохід за рік

$$\text{ДВД}_{01.01.09} = \frac{1,000}{(1+0.12)^3} + \frac{50}{(1+0.12)^3} + \frac{50}{(1+0.12)^2} + \frac{50}{(1+0.12)^1} = 832$$

01.01.2009 - згідно укладеного договору Страховик відображає поточну вартість депозиту і збитки від розміщення банківського вкладу під неринковий відсоток:

1.	Дт 184.01	832грн.	Кт 311	1,000грн.
	Дт 952.01	168грн.		

$$\%Д_{2009} = 832 * 0.12 = 100$$

31.12.2009 - Страховик додає до поточної вартості депозиту частину амортизації дисконту і обліковує дохід від розміщення банківського вкладу:

2.	Дт 311	50грн.	Кт 733	100грн.
	Дт 184.01	50грн.		

$$\%Д_{2010} = (832 + (100 - 50)) * 0.12 = 882 * 0.12 = 106$$

31.12.2010 - Страховик додає до поточної вартості депозиту частину амортизації дисконту і обліковує дохід від розміщення банківського вкладу:

3.	Дт 311	50грн.	Кт 733	106грн.
	Дт 184.01	56грн.		

$$\%Д_{2011} = (882 + (106 - 50)) * 0.12 = 938 * 0.12 = 112$$

31.12.2011 - Страховик додає до поточної вартості депозиту частину амортизації дисконту і обліковує дохід від розміщення банківського вкладу та обліковує повернення депозиту:

4.	Дт 311	50грн.	Кт 733	112грн.
	Дт 184.01	62грн.		
5.	Дт 311	1,000грн.	Кт 184.01	1,000грн.

Приклад 2

01.01.2008 Страховик розміщує в Банку депозит зі строком виплати 31.12.2008. Згідно договору сума депозиту становить 1.000 євро, відсоткова ставка – 10% річних, зі сплатою в кінці року. 30.11.2008 Страховик дізнається, що в Банк введена тимчасова адміністрація. 31.12.2010 Банк ліквідують, депозит не повернутий.

01.01.2008 - згідно укладеного договору Страховик відображає розміщення депозиту:

1.	Дт 351.02	1,000євро	Кт 312	1,000євро
----	-----------	-----------	--------	-----------

30.11.2008 - згідно отриманого листа Страховик рекласифікує депозит та нараховує резерв сумнівних боргів згідно методики, вказаної в обліковій політиці:

2. Дт 377.04.2 1,000євро Кт 351.02 1,000євро

3. Дт 944 500євро Кт 381.02 500євро

31.12.2009 - Страховик донараховує резерв сумнівних боргів:

4. Дт 944 500євро Кт 381.02 500євро

31.12.2010 - Страховик списує депозит з балансу:

5. Дт 381.02 1,000євро Кт 377.04.2 1,000євро

4. Облік фінансових результатів діяльності страховика

Формування та надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період здійснюється за допомогою Звіту про фінансові результати, зміст, форма, та загальні вимоги до розкриття статей якого визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 3, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.06.99 р. за № 397/3690 (далі – П(С)БО № 3).

Фінансовий результат діяльності страховика визначається шляхом порівняння суми отриманих доходів із величиною пов'язаних із ними витрат.

Критерії визнання формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» (далі – П(С)БО № 15).

Критерії визнання в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» (далі – П(С)БО № 16).

Для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності страховика призначено рахунок 79 «Фінансові результати».

За кредитом рахунку 79 відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток.

Облік фінансових результатів здійснюється в розрізі таких субрахунків:

791 «Результат операційної діяльності»;

792 «Результат фінансових операцій»;

793 «Результат іншої звичайної діяльності»;

794 «Результат надзвичайних подій».

4.1. Облік результату операційної діяльності

Облік результатів операційної діяльності здійснюється за допомогою субрахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Суми доходів від операційної діяльності страховика групуються за кредитом субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» у порядку закриття рахунків 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід».

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначено для узагальнення інформації про доходи від діяльності із страхування та перестраховування, а також про суми вирахувань (частини страхових платежів, передані в перестраховування та відрахування в централізовані страхові фонди), що зменшують ці доходи.

Доходи від діяльності із страхування та перестраховування (результат зміни резервів із страхування життя) обліковуються страховиками за допомогою субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», до якого рекомендується відкривати такі рахунки третього порядку:

703.01 «Результат зміни математичних резервів»;
703.02 «Результат зміни резервів належних виплат».

Облік результатів зміни резервів із страхування життя рекомендується здійснювати на окремих субрахунках за групами договорів, об'єднаних за певними класифікаційними ознаками.

При достроковому припиненні дії договорів страхування нарахування викупних сум відображається на дебеті субрахунку 904.02 «Виплата викупних сум за договорами страхування» у кореспонденції з кредитом відповідних субрахунків рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями».

При достроковому припиненні дії договорів перестраховування, утримані суми із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику перестраховиком, нормативні витрати перестраховика на ведення справи, дія яких достроково припиняється, збільшують дохід від діяльності з перестраховування та відображаються на субрахунках:

703.03 «Нормативні витрати перестраховика на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестраховування»;

703.04 «Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховування».

Таким чином, за кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» відображається збільшення доходу за рахунок:

- щомісячного списання кредитового сальдо рахунку 76 «Страхові платежі (на субрахунки 703.01 і 703.02)»;
- відшкодування нормативних витрат перестраховика на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, при достроковому припиненні дії договорів перестраховування (субрахунок 704.03);
- утримання частки перестрахових виплат із суми здійснених страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховування (субрахунок 704.04).

Субрахунки 704 «Вирахування з доходу» та 705 «Перестраховування» рахунку 70 «Доходи від реалізації» використовуються страховиком для коригування суми отриманих від діяльності із страхування та перестраховування доходів на величину:

- знижок та пільг, наданих покупцям після дати реалізації страхових (перестрахових) послуг (субрахунки 704.01 та 704.02);
- часток страхових платежів, переданих у перестраховання іншим страховикам (субрахунок 705).

Субрахунок 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації» щомісячно закривається шляхом списання дебетового сальдо у кореспонденції із субрахунком 703.01 «Результат зміни математичних резервів».

Кредитовий оборот рахунку 703, не скоригований на величину страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, включається до Звіту про фінансові результати, рядок 010 «Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)».

Закриття субрахунку 704 «Вирахування з доходу» здійснюється шляхом списання його дебетових оборотів на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» рахунку 79 «Фінансові результати», коригуючи результат операційної діяльності страховика.

Інформація про суми вирахувань із доходу, нараховані за дебетом субрахунку 704, та суми страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, нараховані за дебетом субрахунку 705, відображається у Звіті про фінансові результати, рядку 030 «Інші вирахування з доходу».

Виробнича собівартість страхових і перестрахових послуг страховика формується сумою витрат, пов'язаних з операційною діяльністю страховика, які включаються до собівартості:

прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці та інших прямих витрат, пов'язаних з страховою і перестраховою діяльністю страховика, що обліковуються на субрахунок 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» рахунку 90 «Собівартість реалізації» з відкриттям рекомендованих рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку 1;

змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат, пов'язаних з страховою і перестраховою діяльністю страховика, що обліковуються на рахунок 91 «Загальновиробничі витрати» з відкриттям рекомендованих рахунків третього порядку, наведених у Додатку 1;

страхових (перестрахових) виплат, здійснених за договорами страхування (перестраховання), що обліковуються на субрахунок 904 «Страхові виплати» рахунку 90 «Собівартість реалізації» окремо за страховими та перестраховими виплатами з відкриттям рекомендованих рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку 1.

Величина дебетового обороту субрахунку 904 «Страхові виплати» відображається в Звіті про фінансові результати, в якому рекомендується відкрити новий рядок 037 «Виплати за договорами страхування і перестраховання». Величина дебетового обороту субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» та рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається в Звіті про фінансові результати, рядку 040 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)».

Таким чином, валовий прибуток (збиток) від діяльності із страхування визначається шляхом порівняння кредитових оборотів субрахунку:

703.01 «Результат зміни математичних резервів» (зменшені на суму страхових платежів, переданих у перестраховання (субрахунок 705));

та дебетових оборотів субрахунків:

- 704.01 «Знижки та пільги, надані страхувальникам»;
- 903.01 «Собівартість реалізованих договорів страхування»;
- 904.01 «Страхові виплати за договорами страхування»;
- 911.01 «Загальновиробничі витрати за договорами страхування».

Перевищення суми кредитових оборотів свідчить про отримання валового прибутку від страхової діяльності, перевищення суми дебетових оборотів – про понесені валові збитки.

Відповідно, визначення валового прибутку (збитку) від діяльності з перестраховання визначається шляхом порівняння кредитових оборотів субрахунків:

- 703.02 «Результат зміни резервів належних виплат»;
- 703.04 «Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестраховання»;
- 703.05 «Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховання»,

та дебетових оборотів субрахунків:

- 704.02 «Знижки та пільги, надані перестраховальникам»;
- 903.02 «Собівартість реалізованих договорів перестраховання»;
- 904.02 «Страхові виплати за договорами перестраховання»;
- 911.02 «Загальновиробничі витрати за договорами перестраховання».

Перевищення суми кредитових оборотів свідчить про отримання валового прибутку від діяльності з перестраховання, перевищення суми дебетових оборотів – про понесені валові збитки.

Підсумок валових прибутків (збитків) страховика від діяльності із страхування та перестраховання відображається у Звіті про фінансові результати, рядку 050 (055) «Валовий прибуток (збиток)».

До операційних витрат виробничої діяльності страховика (витрат, пов'язаних з операційною діяльністю страховика, які включаються до собівартості) відносяться витрати на здійснення безпосередньо страхової і перестрахової діяльності страховика, а саме діяльності, пов'язаної з створенням і підготовкою до збуту страхових і перестрахових продуктів і послуг та їх наступним обслуговуванням (наприклад, виготовлення полісів страхування, оплата праці актуарія, виплата викупних сум та ін.). До інших операційних витрат страховика належить надання послуг для інших страховиків на підставі укладених цивільно-правових угод та надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані зі страхуванням та перестрахованням.

Для узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації страхових та перестрахових послуг, призначено рахунок 71 «Інший операційний дохід».

З урахуванням специфіки страхової діяльності, для обліку інших операційних доходів страховикам рекомендується застосовувати субрахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності» у розрізі рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку 1.

Узагальнений підсумок інших операційних доходів, що обліковуються на субрахунках рахунку 71, включається до Звіту про фінансові результати за рядком 060 «Інші операційні доходи».

Витрати операційної діяльності страховика групуються за дебетом субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» рахунку 79 «Фінансові результати». Крім страхових виплат, що обліковуються на субрахунку 904 «Страхові виплати» рахунку 90 «Собівартість реалізації», до витрат операційної діяльності належать такі:

- 92 «Адміністративні витрати»;
- 93 «Витрати на збут»;
- 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Рахунок 92 «Адміністративні витрати» призначений для накопичення загальногосподарських витрат підприємства, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства. Аналітичний облік на рахунку 92 ведеться за статтями витрат.

За дебетом рахунку 92 «Адміністративні витрати» відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом – їх списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Сума адміністративних витрат відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 070 «Адміністративні витрати».

Рахунок 93 «Витрати на збут» призначено для обліку витрат, пов'язаних із реалізацією страхових та інших дозволених законодавством послуг.

Суму визнаних витрат на збут рекомендується накопичувати за дебетом рахунку 93 «Витрати на збут» у розрізі таких субрахунків:

- 931 «Матеріальні витрати на збут»;
- 932 «Витрати на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом»;
- 933 «Відрахування на соціальні заходи»;
- 934 «Витрати на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту»;
- 935 «Інші операційні витрати на збут».

При цьому інші операційні витрати на збут включають у себе витрати на маркетинг та рекламу, комісійні винагороди страховим агентам – юридичним особам, перестраховальникам, перестраховим брокерам, а також іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод.

Рахунки третього та четвертого порядків, що рекомендується відкривати до рахунку 93 «Витрати на збут», наведені в Додатку 1.

Накопичена протягом звітного періоду за кредитом рахунку 93 сума витрат на збут списується в кореспонденції з дебетом рахунку 79 «Фінансові результати» та відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 080 «Витрати на збут».

Облік витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», ведеться на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Відповідно до специфіки страхової діяльності, до субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» рекомендується відкривати такі рахунки третього та четвертого порядку (Додаток 1):

- 949.01 «Відрахування в централізовані страхові резервні фонди»;
- 949.02 «Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді»;
- 949.03 «Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах»;
- 949.04 «Відрахування в резерви із страхування життя»;
- 949.05 «Курсові різниці операційної діяльності»
- 949.06 «Інші витрати операційної діяльності».

За дебетом рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» відображається сума визнаних витрат, за кредитом – їх списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Загальна сума інших витрат операційної діяльності за звітний період відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 090 «Інші операційні витрати».

Фінансовий результат операційної діяльності визначається шляхом порівняння дебетового та кредитового обороту субрахунку 791 «Результат операційної діяльності». Кредитовий залишок свідчить про величину прибутків, отриманих від операційної діяльності, дебетовий – про суму понесених збитків.

Таблиця 7

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Списання результату зміни резервів зі страхування життя, зменшених на величину страхових платежів, переданих у перестраховання, нормативних витрат на ведення справи, утриманих при достроковому припиненні дії договору перестраховання, частки отриманих страхових платежів, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховання на дохід від страхової і перестрахової діяльності	703	791
2.	Списання на фінансовий результат від страхової і перестрахової діяльності суми знижок та пільг, наданих страхувальникам і перестраховальникам	791	704
3.	Списання суми прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці та інших прямих витрат, пов'язаних з страховою і перестраховою діяльністю страховика на витрати страхової і перестрахової діяльності	791	903
4.	Списання суми страхових виплат та викупних сум за договорами страхування на витрати страхової і перестрахової діяльності	791	904
5.	Списання суми змінних загальновиробничих та постійних розподілених загальновиробничих витрат, пов'язаних з страховою і перестраховою діяльністю страховика на витрати страхової і перестрахової діяльності	791	91
6.	Списання суми доходу від надання послуг іншим страховикам, комісійної винагороди за пере-страхування, страхових виплат, належних до сплати перестраховиками, сум, повернутих із централізованих страхових резервних фондів та інших доходів	719	791

	від операційної діяльності на результат операційної діяльності		
7.	Списання суми адміністративних витрат на результат операційної діяльності	791	92
8.	Списання суми матеріальних витрат на збут на результат операційної діяльності	791	931
9.	Списання суми витрат на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом, на результат операційної діяльності	791	932
10.	Списання суми відрахувань на соціальні заходи працівників, пов'язаних зі збутом, на результат операційної діяльності	791	933
11.	Списання суми витрат на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту, на результат операційної діяльності	791	934
12.	Списання витрат на маркетинг та рекламу, комісійної винагороди страховим агентам – юридичним особам, комісійної винагороди пере-страхувальникам, комісійної винагороди пере-страховим брокерам, комісійної винагороди іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод на результат операційної діяльності	791	935
13.	Списання суми відрахувань у централізовані страхові резервні фонди, витрат пов'язаних з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді, витрат пов'язаних з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах, відрахувань в резерви із страхування життя, інших витрат операційної діяльності на результат операційної діяльності	791	949

4.2. Облік результату діяльності від розміщення резервів зі страхування життя

Відповідно до законодавства діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням резервів зі страхування життя та їх управлінням є фінансовою. Витрати і доходи, як виникають внаслідок здійснення такої діяльності вважаються фінансовими.

Страховики обліковують на окремих субрахунках витрати і доходи від розміщення резервів зі страхування життя за групами об'єктів розміщення резервів, об'єднаних за певними класифікаційними ознаками.

Фінансові доходи і витрати від розміщення резервів зі страхування життя (які обліковуються на окремих субрахунках), що не підлягають під визначення фінансових доходів згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" і фінансових витрат згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" обліковуються як витрати і доходи від іншої звичайної діяльності підприємства.

4.3. Облік результату фінансової діяльності

Прибуток або збиток від фінансових операцій страховика визначається за допомогою субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» рахунку 79 «Фінансові результати».

До фінансових доходів, зокрема, належать:

- дохід від інвестицій в асоційовані підприємства (рахунок 721);
- дохід від спільної діяльності (рахунок 722);
- дохід від інвестицій у дочірні підприємства (рахунок 723);

- дивіденди, належні до отримання від інших підприємств, що не є асоційованими або дочірніми (рахунок 731);
- відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, облік яких ведеться на рахунок 732;
- інші доходи від фінансових операцій (рахунок 733).

Фінансові витрати, зокрема, включають:

- витрати, пов'язані з нарахуванням та сплатою відсотків, процентів тощо за користування кредитами банків (рахунок 951);
- інші фінансові витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу (рахунок 952);
- втрати від інвестицій в асоційовані підприємства (рахунок 961);
- втрати від спільної діяльності (рахунок 962);
- втрати від інвестицій в дочірні підприємства (рахунок 963).

Списання сум в порядку закриття рахунків 72 «Дохід від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи» відображається за кредитом субрахунку 792 «Результат фінансових операцій», за дебетом субрахунку 792 відображається списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі».

Підсумки рахунків 72 «Дохід від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи» відображаються у Звіті про фінансові результати відповідно за рядками 110 та 120. Величина фінансових витрат (рахунок 95) та втрат від участі в капіталі (рахунок 96) показується відповідно за рядками 140 та 150.

Кредитове сальдо рахунку 792 свідчить про прибуток, отриманий за результатами фінансових операцій, дебетове сальдо – про величину понесених збитків.

4.4. Облік результату від іншої звичайної діяльності

Прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності підприємства визначається на субрахунок 793 «Результат від іншої звичайної діяльності». За кредитом рахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом – списання витрат із рахунку 97 «Інші витрати».

Доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не належать до операційної чи фінансової діяльності підприємства, обліковуються на рахунок 74 «Інші доходи» та включають в себе:

- дохід від реалізації фінансових інвестицій (субрахунок 741);
- дохід від відновлення корисності активів (субрахунок 742);
- дохід від неопераційної курсової різниці (субрахунок 744);
- дохід від безоплатно одержаних активів (субрахунок 745);
- інші доходи від звичайної діяльності (субрахунок 746).

Відповідно до зазначених доходів витрати іншої звичайної діяльності складаються з:

- собівартості реалізованих фінансових інвестицій (субрахунок 971);
- втрати від зменшення корисності активів (субрахунок 972);
- втрат від неопераційних курсових різниць (субрахунок 974);
- уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій (субрахунок 975);
- списання необоротних активів (субрахунок 976);
- інших витрат звичайної діяльності (субрахунок 977).

Сума доходів від іншої звичайної діяльності відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 130 «Інші доходи», сума витрат – в рядку 160 «Інші витрати».

Кредитове сальдо рахунку 793 вказує на прибуток, отриманий від іншої звичайної діяльності, дебетове сальдо характеризує суму понесених збитків.

4.5. Облік результату надзвичайних подій

Визначення прибутку або збитку, отриманого від надзвичайних подій, здійснюється страховиками шляхом порівняння суми доходів, одержаних від надзвичайних подій (кредитове сальдо рахунку 75 «Надзвичайні доходи»), та суми витрат від надзвичайних подій (дебетове сальдо рахунку 99 «Надзвичайні витрати»), які відображаються відповідно за кредитом і дебетом субрахунку 794 «Результат надзвичайних подій» рахунку 79 «Фінансові результати».

У Звіті про фінансові результати сума надзвичайних доходів зазначається за рядком 200, сума надзвичайних витрат – за рядком 205. При цьому втрати від надзвичайних подій відображаються за вирахуванням суми, на яку зменшується податок на прибуток від звичайної діяльності внаслідок цих втрат.

Кредитове сальдо рахунку 794 свідчить про величину отриманого надзвичайного прибутку, який підлягає оподаткуванню податком із надзвичайного прибутку, дебетове сальдо відображає суму збитків, понесених від надзвичайних подій.

4.6. Облік фінансових результатів

Визначення прибутку або збитку, отриманого від здійснення діяльності, здійснюється страховиками шляхом порівняння суми доходів та суми витрат, одержаних від операційної, фінансової, іншої звичайної діяльності та надзвичайних подій, які відображаються за відповідними кредитом і дебетом субрахунку рахунку 79 «Фінансові результати».

Кредитове сальдо рахунку 79 свідчить про величину отриманого прибутку, дебетове сальдо відображає суму понесених збитків.

Списання сум в порядку закриття рахунку 79 «Фінансові результати» відображається так. За дебетом субрахунку 79 «Фінансові результати» і кредитом субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» відображається списання доходів, а за кредитом субрахунку 79 «Фінансові результати» і дебетом субрахунку 442 «Непокриті збитки» відображається списання витрат.

5. Інші положення

Перелік типової кореспонденції рахунків, що наведений у цих Методичних рекомендаціях, не є вичерпним. У процесі діяльності страховика можуть виникати інші господарські операції, які не передбачені цими Методичними рекомендаціями. В такому разі слід застосовувати ведення рахунків бухгалтерського обліку відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 N 291.

Член Комісії – в.о. директора департаменту стандартів регулювання та нагляду за фінансовими установами

Третякова Г. М.

Додаток 1
до Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних операцій страховиків, які здійснюють страхування життя

**План рахунків бухгалтерського обліку
основних господарських операцій страховиків**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки (рахунки третього та четвертого порядків)	
Код	Назва	Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4	5	6
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	184	Інші необоротні активи	01	Довгострокові вклади в національній валюті
				02	Довгострокові вклади в іноземній валюті
				03	Довгострокові вклади в банківських металах
				04	Довгострокові кредити страхувальникам-громадянам
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	01	Еквіваленти грошових коштів у національній валюті
				02	Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті
				03	Еквіваленти грошових коштів у банківських металах
		352	Інші поточні фінансові інвестиції	01	Інші поточні фінансові інвестиції у національній валюті
02	Інші поточні фінансові інвестиції в іноземній валюті				
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	01	Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – фізичними особами
				01.1	<i>Розрахунки за страховими платежами безпосередньо з вітчизняними страхувальниками – фізичними особами</i>
				01.2	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – фізичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
				01.3	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – фізичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
				01.4	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – фізичними особами через страхових брокерів</i>
				02	Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами
				02.1	<i>Розрахунки за страховими платежами безпосередньо з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами</i>
				02.2	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
				02.3	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
				03.4	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових брокерів</i>
				03	Розрахунки за перестраховими платежами з вітчизняними перестраховальниками
				03.1	<i>Розрахунки за перестраховими платежами безпосередньо з вітчизняними перестраховальниками</i>
				03.2	<i>Розрахунки за перестраховими платежами з вітчизняними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>

		362	Розрахунки з іноземними покупцями	01 01.1 01.2 01.3 01.4	Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – фізичними особами <i>Розрахунки за страховими платежами безпосередньо з іноземними страхувальниками – фізичними особами</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – фізичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – фізичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – фізичними особами через страхових брокерів</i>
				02 02.1 02.2 02.3 02.4	Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – юридичними особами <i>Розрахунки за страховими платежами безпосередньо з іноземними страхувальниками – юридичними особами</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i> <i>Розрахунки за страховими платежами з іноземними страхувальниками – юридичними особами через страхових брокерів</i>
				03 03.1 03.2	Розрахунки за перестраховими платежами з іноземними перестраховальниками <i>Розрахунки за перестраховими платежами безпосередньо з іноземними перестраховальниками</i> <i>Розрахунки за перестраховими платежами з іноземними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>
37	Розрахунки з різними дебіторами	377	Розрахунки з іншими дебіторами	01 01.1 01.2 01.3 01.4	Розрахунки з перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах <i>Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах</i> <i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах через перестрахових брокерів</i> <i>Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах</i> <i>Розрахунки з іноземними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах через перестрахових брокерів</i>
				02 02.1 02.2 02.3 02.4	Розрахунки з перестраховиками за комісійною винагородою <i>Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками за комісійною винагородою</i> <i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за комісійною винагородою через перестрахових брокерів</i> <i>Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками за комісійною винагородою</i> <i>Розрахунки з іноземними перестраховиками за комісійною винагородою через перестрахових брокерів</i>
				03	Розрахунки з іншими страховиками за співстрахуванням
				04 04.1 04.2 04.3	Банківські вклади, що мають ознаки знецінення <i>Банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення</i> <i>Банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення</i> <i>Банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення</i>
				05	Розрахунки з іншими дебіторами

38	Резерв сумнівних боргів	381	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади, що мають ознаки знецінення	01	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення
				02	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення
				03	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення
39	Витрати майбутніх періодів	391	Витрати на страхування, що припадають на відстрочені аквізиційні витрати	01	Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – фізичними особами
				02	Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – юридичними особами
				03	Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – юридичними особами
				04	Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – фізичними особами
				05	Розрахунки за оплатою праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом
				05.1	Оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом
				05.2	Нарахування в ПФ на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом
05.3	Нарахування у фонд СС на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
05.4	Нарахування у Фонд безробіття на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
05.5	Нарахування у фонд СС від нещасних випадків на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
06	Інші аквізиційні витрати				
49	Страхові резерви	492	Резерви із страхування життя	01	Математичні резерви
				01.1	Резерв нетто-премій
				01.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				01.2	Резерв витрат на ведення справи
				01.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				01.3	Резерв бонусів
		01.3.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		02	Резерв належних виплат страхових сум		
		02.1	Резерв заявлених, але не врегульованих збитків		
		02.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		02.2	Резерв збитків, що виникли, але не заявлені		
		02.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		494	Частка перестраховиків у резервах із страхування життя	01	Частка перестраховиків у математичних резервах
01.1	Частка перестраховиків у резерві нетто-премій				
01.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
02	Частка перестраховиків у належних виплат страхових сум				
02.1	Частка перестраховиків у резерві заявлених, але не врегульованих збитків				
02.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
02.2	Частка перестраховиків у резерві збитків, що виникли, але не заявлені				
02.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
496	Результат зміни резервів із страхування життя	01	Результат зміни математичних резервів		
		01.1	Результат зміни резервів нетто-премій		
		01.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		01.2	Результат зміни резерву витрат на ведення справи		
		01.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		01.3	Результат зміни резерву бонусів		
01.3.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
02	Результат зміни резервів належних виплат страхових сум				
02.1	Результат зміни резервів заявлених, але не врегульованих збитків				
02.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
02.2	Результат зміни резервів збитків, що виникли, але не заявлені				
02.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				

55	Інші довгострокові зобов'язання	551	Довгострокова частина аквізацийних витрат	01	Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – фізичними особами
				02	Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – юридичними особами
				03	Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – юридичними особами
				04	Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – фізичними особами
				05	Розрахунки за оплатою праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом
				05.1	Оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом
05.2	Нарахування в ПФ на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
05.3	Нарахування у фонд СС на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
05.4	Нарахування у Фонд безробіття на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
05.5	Нарахування у фонд СС від нещасних випадків на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом				
06	Інші аквізацийні витрати				
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	01	Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами
				01.1	Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами
		01.2	Розрахунки з вітчизняними перестраховиками через перестрахових брокерів за страховими платежами		
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками	01	Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами
01.1	Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками за страховими платежами				
01.2	Розрахунки з іноземними перестраховиками через перестрахових брокерів за страховими платежами				
68	Розрахунки за іншими операціями	681	Розрахунки за авансами одержаними	01	Розрахунки за нез'ясованими страховими платежами
				01.1	Розрахунки за нез'ясованими платежами в національній валюті
				01.2	Розрахунки за нез'ясованими платежами в іноземній валюті
				02	Розрахунки за авансовими страховими платежами
				02.1	Розрахунки за авансовими платежами в національній валюті
				02.2	Розрахунки за авансовими платежами в іноземній валюті
		683	Внутрішньогосподарські розрахунки	01	Розрахунки з філіями за страховими платежами
				01.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
		02	Розрахунки з філіями за страховими виплатами		
		02.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2		
		685	Розрахунки з іншими кредиторами	01	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами
				01.1	Розрахунки за страховими виплатами безпосередньо з вітчизняними фізичними особами
01.2	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – юридичних осіб				
01.3	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності				
01.4	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових агентів – юридичних осіб				
01.5	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових агентів – фізичних осіб				
01.6	Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових брокерів				

				07	Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами
				07.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – юридичними особами</i>
				07.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – фізичними особами</i>
				07.3	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – юридичними особами</i>
				07.4	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – фізичними особами</i>
				08	Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховиками брокерами
				08.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними перестраховиками брокерами</i>
				08.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними перестраховиками брокерами</i>
				09	Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховувальниками
				09.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою безпосередньо з вітчизняними перестраховувальниками</i>
				09.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними перестраховувальниками через перестрахових брокерів</i>
				09.3	<i>Розрахунки за комісійною винагородою безпосередньо з іноземними перестраховувальниками</i>
				09.4	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними перестраховувальниками через перестрахових брокерів</i>
				10	Розрахунки з іншими страховиками за співстрахуванням
				11	Розрахунки з іншими кредиторами
70	Доходи від реалізації	703	Дохід від реалізації робіт і послуг	01	Результат зміни математичних резервів
				01.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				02	Результат зміни резервів належних виплат
				02.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				03	Частки страхових виплат, належні до сплати перестраховиками
				03.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				04	Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестраховування
				04.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				05	Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховувальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховування
				05.XX	<i>Види перестраховування відповідно до Додатку 2</i>
		704	Вирахування з доходу	01	Знижки та пільги, надані страхувальникам
				01.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				02	Знижки та пільги, надані перестраховувальникам
				02.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
		705	Перестраховування	01	Перестраховування за видами страхування
				01.XX	<i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
71	Інший операційний дохід	719	Інші доходи від операційної діяльності	01	Дохід від надання послуг іншим страховикам
				01.1	<i>Комісійна винагорода за надання агентських послуг</i>
				01.1.1	<i>Комісійна винагорода, отримана від страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя</i>
				01.1.2	<i>Комісійна винагорода, отримана від страховиків, що здійснюють страхування життя</i>
				01.2	<i>Інший дохід від надання послуг іншим страховикам</i>
				01.2.1	<i>Інший дохід, отриманий від страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя</i>
				01.2.2	<i>Інший дохід, отриманий від страховиків, що здійснюють страхування життя</i>
				02	Комісійна винагорода за перестраховуванням

				03 03.1 <i>03.1.XX</i> 03.2 <i>03.2.XX</i> 03.3 <i>03.3.XX</i> 03.4 <i>03.4.XX</i> 03.5 <i>03.5.XX</i>	Результат зміни резервів із страхування життя Результат зміни резерву нетто-премій <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> Результат зміни резерву витрат на ведення справи <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> Результат зміни резерву бонусів <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> Результат зміни резерву заявлених, але не врегульованих збитків <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> Результат зміни резерву збитків, що виникли, але не заявлені <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				04	Повернуті суми із централізованих страхових резервних фондів
				05	Інші доходи від операційної діяльності
73	Інші фінансові доходи	733	Інші доходи від фінансових операцій	01	Доходи від розміщення банківських вкладів в національній валюті
				02	Доходи від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті
				03	Доходи від надання довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам
				04	Доходи від відстрочки платежу комісійної винагороди в національній валюті
				05	Доходи від відстрочки платежу комісійної винагороди в іноземній валюті
76	Страхові платежі	761	Страхові платежі за договорами страхування	01 <i>01.XX</i>	Договори страхування <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
		762	Страхові платежі за договорами перестрахування	01 <i>01.XX</i>	Договори перестрахування <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності		
		792	Результат фінансових операцій		
		793	Результат іншої звичайної діяльності		
		794	Результат надзвичайних подій		
90	Собівартість реалізації	903	Собівартість реалізованих робіт і послуг	01 <i>01.1</i> <i>01.2</i> <i>01.3</i>	Собівартість реалізованих договорів страхування <i>Прямі матеріальні витрати</i> <i>Прямі витрати на оплату праці</i> <i>Інші прямі витрати</i>
				02 <i>02.1</i> <i>02.2</i> <i>02.3</i>	Собівартість реалізованих договорів перестрахування <i>Прямі матеріальні витрати</i> <i>Прямі витрати на оплату праці</i> <i>Інші прямі витрати</i>
		904	Страхові виплати	01 <i>01.XX</i>	Виплата страхових сум за договорами страхування <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				02 <i>02.XX</i>	Виплата викупних сум за договорами страхування <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				03 <i>03.XX</i>	Виплата страхових сум за договорами перестрахування <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
91	Загальновиробничі витрати	911	Страхові загальновиробничі витрати	01	Загальновиробничі витрати за договорами страхування
				02	Загальновиробничі витрати за договорами перестрахування

93	Витрати на збут	931	Матеріальні витрати на збут		
		932	Витрати на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом	01 01.1 01.2 01.3 01.4 01.5	Витрати на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом <i>Виплати за окладами і тарифами</i> <i>Премії та заохочення</i> <i>Компенсаційні виплати</i> <i>Оплата відпусток</i> <i>Оплата іншого невідпрацьованого часу</i>
				02 02.1.XX	Витрати на оплату праці вітчизняних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно – правового характеру <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				03 03.1.XX	Витрати на оплату праці іноземних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно – правового характеру <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				04 04.1.XX	Витрати на оплату праці вітчизняних страхових агентів – юридичних осіб <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				05 05.1.XX	Витрати на оплату праці іноземних страхових агентів – юридичних осіб <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
		933	Відрахування на соціальні заходи	01 01.1 01.2 01.3	Відрахування на соціальні заходи штатним працівникам, пов'язаним зі збутом <i>Відрахування на пенсійне забезпечення</i> <i>Відрахування на соціальне страхування</i> <i>Відрахування на страхування на випадок безробіття</i>
				02 02.1 02.1.XX 02.2 02.2.XX 02.3 02.3.XX	Відрахування на соціальні заходи штатним страховим агентам <i>Відрахування на пенсійне забезпечення</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> <i>Відрахування на соціальне страхування</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> <i>Відрахування на страхування на випадок безробіття</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
		934	Витрати на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту	01	Витрати на амортизацію необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту
				02	Витрати на ремонт необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту
				03	Витрати на утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту
		935	Інші операційні витрати на збут	01	Витрати на маркетинг та рекламу
				02 02.1 02.1.XX 02.2 02.2.XX	Комісійна винагорода страховим агентам – юридичним особам <i>Комісійна винагорода вітчизняним страховим агентам – юридичним особам</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> <i>Комісійна винагорода іноземним страховим агентам – юридичним особам</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				03 03.1 03.1.XX 03.2 03.2.XX	Комісійна винагорода перестраховальникам <i>Комісійна винагорода вітчизняним перестраховальникам</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i> <i>Комісійна винагорода іноземним перестраховальникам</i> <i>Види страхування відповідно до Додатку 2</i>
				04 04.1 04.2	Комісійна винагорода перестраховим брокерам <i>Комісійна винагорода вітчизняним перестраховим брокерам</i> <i>Комісійна винагорода іноземним перестраховим брокерам</i>

				05	Комісійна винагорода іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод
				05.1	Агентські винагороди вітчизняним страховикам, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя
				05.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				05.2	Агентські винагороди іноземним страховикам, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя
				05.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				05.3	Агентські винагороди вітчизняним страховикам, що здійснюють страхування життя
				05.3.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				05.4	Агентські винагороди іноземним страховикам, що здійснюють страхування життя
				05.4.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
94	Інші витрати операційної діяльності	949	Інші витрати операційної діяльності	01	Відрахування у централізовані страхові резервні фонди
				02	Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді
				02.1	Оплата судових затрат
				02.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				02.2	Інші витрати
				02.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				03	Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах
				03.1	Оплата судових затрат
				03.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2
				03.2	Інші витрати
03.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
04	Відрахування в резерви із страхування життя				
04.1	Відрахування в резерви нетто-премій				
04.1.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
04.2	Відрахування в резерви витрат на ведення справи				
04.2.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
04.3	Відрахування в резерви бонусів				
04.3.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
04.4	Відрахування в резерви заявлених, але не врегульованих збитків				
04.4.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
04.5	Відрахування в резерви збитків, що виникли, але не заявлені				
04.5.XX	Види страхування відповідно до Додатку 2				
				05	Курсові різниці операційної діяльності
				06	Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	01	Відсотки за кредит
				952	Інші фінансові витрати
		02	Збитки від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті		
		03	Збитки від надання довгострокових кредитів страхувальникам-громадянам		
		04	Збитки від відстрочки платежу комісійної винагороди в національній валюті		
		05	Збитки від відстрочки платежу комісійної винагороди в іноземній валюті		
97	Інші витрати	972	Втрати від зменшення корисності активів	01	Втрати від знецінення банківських вкладів в національній валюті
				02	Втрати від знецінення банківських вкладів в іноземній валюті
				03	Втрати від знецінення банківських вкладів в банківських металах

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
з бухгалтерського обліку основних
операцій страховиків, які
здійснюють страхування життя

**Рекомендований перелік видів страхування, що використовується як значення кодів „ХХ”
для субрахунків в Додатку 1**

- 01 „Страхування довічної пенсії”
- 02 „Страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника недержавного пенсійного фонду”
- 03 „Страхування, якими передбачено досягнення застрахованою особою визначеного договором пенсійного віку”
- 04 „Накопичувальне страхування ризику досягнення застрахованою особою визначеного договором віку (іншого, ніж пенсійний)”
- 05 „Накопичувальне страхування ризику дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування”
- 06 „Страхування життя лише на випадок смерті”
- 07 „Страхування від додаткових ризиків (за винятком видів, перелічених в пунктах 01-05) додатково до страхування на випадок смерті”

Член Комісії – в.о. директора департаменту стандартів регулювання та нагляду за фінансовими установами

Третьякова Г. М.